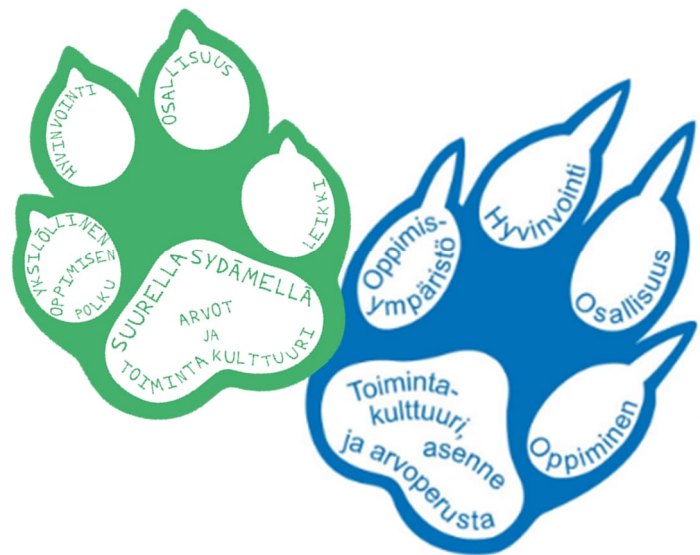

Flexibel förskole- och nybörjarundervisning i Sibbo

Innehåll

1. Flexibel förskoleundervisning och nybörjarundervisning	3
2. Planering och genomförande av flexibel förskoleundervisning och nybörjarundervisning.....	4
3. Lärmiljöer och arbetssätt i flexibel förskole- och nybörjarundervisning.....	5
3.1 Lärmiljöer.....	5
3.2 Arbetssätt.....	6
4. Utvärdering av verksamheten i flexibla förskole- och nybörjarundervisning.....	8
5. Specialundervisning inom förskoleundervisningen och den inledande undervisningen i Sibbo kommun läsåret 2023–2024 (uppdaterad 2.5.2023)	9

1. Flexibel förskoleundervisning och nybörjarundervisning

Övergångsskedet mellan förskoleundervisningen och nybörjarundervisningen är ett betydande skede med tanke på starten på en lyckad skolstig för barnet. Eftersom det kan finnas stora skillnader mellan barnens utvecklingsnivå och skolfärdighet är den mest centrala målsättningen för förskoleundervisningen och nybörjarundervisningen att säkerställa en smidig och individuell lärtig så att barnets färdighets- och utvecklingsnivå tas så bra som möjligt i beaktan i olika lärområden. Smidig förskoleundervisning och nybörjarundervisning ger barnet möjligheten att övergå från förskoleundervisningens arbetsformer till grundskolan enligt de egna färdigheterna. Skolans struktur har ordnats så att olika elever och blivande förstaklassister i olika utvecklingsskedena kan tas emot. Förskoleundervisningen och skolan samarbetar tätt och barnen får vara i grupper som består av barn i olika åldrar.

Centrala mål och förbehåll för flexibel förskole- och nybörjarundervisning i Sibbo kommun är följande:

- Gemensam arbetsform i hela kommunen
Det flexibla samarbetet mellan förskoleundervisningen och nybörjarundervisningen är en gemensam arbetsform i Sibbo, som genomförs i alla enheter oberoende av enhetens storlek, personalstruktur eller fysiska läge.
- Smidiga övergångar
Flexibel förskoleundervisning och nybörjarundervisning möjliggör en bekant och trygg miljö för barnens utveckling och lärande. Barnens individuella behov beaktas och barnens uppgifter överförs smidigt vid övergångsskedena. Man tar särskilt hand om överföringen av stöd som barnen behöver så att pedagogiska stödåtgärder, arbetsformer och strukturer förblir så likartade som möjligt vid övergångsskedena. Detta stärker även vårdnadshavarnas känsla av trygghet och förtroende.
- Samarbete grundar sig på läroplaner
Flexibel förskoleundervisning och nybörjarundervisning är en del av förpliktande verksamhet enligt läroplanen, där en del av läroplanens mål uppnås. Planering och utvärdering utförs tillsammans med beaktande av läroplanerna för både den grundläggande utbildningen och förskoleundervisningen. En viktig del av lärande är lek som är stött av vuxna, och lärande sker genom lekfullhet.
- Smidiga arbetsformer
Flexibel förskoleundervisning och nybörjarundervisning ordnas i varje enhet enligt den utarbetade planen, med enhetsspecifika arrangemang. De förbehåll som nämns i detta dokument ska dock beaktas i alla enheter. Undervisningen bearbetas så att varje elevs individuella behov och kamratförhållanden beaktas (t.ex. differentiering, smidig gruppering). På så sätt stärker man barnets egen uppfattning om sin inläring och möjliggör barnets känsla av att lyckas.

Tidigt stöd förebygger senare problem på ett betydande sätt. Medverkan av speciallärare inom småbarnspedagogik samt speciallärare inom grundläggande utbildning och specialklasslärare i teamet för smidig förskoleundervisning och nybörjarundervisning möjliggör inriktning av stöd så tidigt som möjligt. Stöd för barnet som inlett inom småbarnspedagogiken överförs oavbrutet med barnet. På så sätt kan inläringssvårigheter förebyggas och barn kan stödjas redan i början av lärtigen. Barnet deltar i sin inlärningsprocess genom att sätta mål och följa hur de uppfylls.

Inom den flexibla förskole- och nybörjarundervisningen planeras användningen av förskoleundervisningens och skolans resurser på nytt och tillräckligt med tid ska reserveras för planering av den gemensamma verksamheten. Med kompanjonlärarskap och samarbete mellan flera vuxna kan man skapa lärmiljöer där barnets aktiva verksamhet i den proximala utvecklingszonen och interaktion med andra barn möjliggörs. Med hjälp av smidig gruppering kan barnet agera i grupper som består av barn i olika åldrar, med tanke på kamratförhållanden. För att säkerställa barnens trygghetskänsla samt för att klargöra arbetsformen ska grupperingen vara förutsebar och strukturerat samt bygga på barnens behov.

2. Planering och genomförande av flexibel förskoleundervisning och nybörjarundervisning

Det praktiska genomförandet och samarbetet mellan förskoleundervisningen och skolan kan variera mellan enheterna, men alla förskoleenheter och skolor i Sibbo följer följande betoningar:

- mångsidiga pedagogiska metoder och arbetssätt används i verksamheten
- när lärmiljöer och smågrupper bildas beaktas barnets sätt att lära sig
- arbetstiden för gemensam planering används för pedagogisk utveckling
- nya lösningar och innovationer beprövas och utvecklas
- tätt samarbete görs med hemmen och familjerna

Rektorn och förskoleundervisningens ansvariga daghemsföreståndare ansvarar för den flexibla förskoleundervisningen och nybörjarundervisningen. De beslutar om allokering av resurser och bildande av teamet för flexibel förskoleundervisning och nybörjarundervisning både för vuxnas och barns del.

Det ska reserveras minst en gång i månaden tid för gemensam planering av strukturer med personalen inom förskoleundervisningen och nybörjarundervisningen. Ansvariga chefer för verksamheten (rektorer och daghemsföreståndare) ansvarar för att gemensam planeringstid möjliggörs samt att en gemensam elektronisk miljö skapas som verktyg till personalen (gemensam teams eller drive). Det är också viktigt att cheferna samarbetar så att den gemensamma visionen och målsättningen uppnås i vardagen. Precisare planer och konkreta mål för samarbete ska antecknas i den gemensamma verksamhetsplanen samt årsklockan. Den gemensamma verksamhetsplanen är en del av grundskolornas läsårsplan eller dess bilaga, som godkänns årligen av utbildningssektionerna.

Flexibel förskoleundervisning och nybörjarundervisning genomförs även om enheterna inte är verksamma i samma byggnad eller gård. Då ska samarbetet möjliggöras med tillräckliga resurser. Då planeras samarbetet mellan förskolan och skolan samt verksamhetsformerna ur olika utgångspunkter. Samarbetet kan genomföras genom till exempel användning av gemensamma lokaler för förskoleundervisningsgruppen och nybörjarundervisningens grupper, flexibel gruppering i olika läroämnen och effektiv omplanering av personalresurser.

Teamet för FLEXIBEL FÖRSKOLE- OCH NYBÖRJARUNDERVISNING kan bestå av till exempel:

Klasslärare	Ansvarar för ordnandet av stöd för undervisning och lärande enligt läroplanen	UKTA
Mångkunnig speciallärare	Ansvarar för undervisning, stöd för lärande, kartläggning	UKTA
Skolgångshandledare	Hjälper och handleder elever i uppväxt och lärande	AKTA
Lärare inom småbarnspedagogik	Ansvarar för ordnandet av undervisning och stöd av lärande för barn i förskoleåldern enligt målen i förskoleundervisningens läroplan och plan för småbarnspedagogiken	UKTA
Speciallärare inom småbarnspedagogik	Ansvarar för stöd och kartläggning av lärandet av barn i förskoleåldern	UKTA
Socionom inom småbarnspedagogik	Ansvarar för ordnandet av stöd för barnens välbefinnande	AKTA
Barnskötare inom småbarnspedagogik	Arbetspar till lärare inom småbarnspedagogik, hjälper, handleder och stöder barn i uppväxt och lärande	AKTA
Assistent inom småbarnspedagogik	Hjälper och handleder elever i uppväxt och lärande, lärarnas arbetspar	AKTA

3. Lärmiljöer och arbetssätt i flexibel förskole- och nybörjarundervisning

3.1 Lärmiljöer

Lärmiljöernas säkerhet är utgångspunkten för all undervisning, och varje elev inom förskoleundervisningen och den grundläggande undervisningen har rätt till det. Med lärmiljöer avses lokaler, platser, redskap, gemenskap och praxis som stöder barnets uppväxt, lärande och kommunikation.

Den sociala miljön som barnet interagerar i med andra barn och vuxna påverkar trygghetskänslan hos barnet i förskoleåldern och åldern för den inledande undervisningen. Det sociala utrymmet som bildas av barnets vänner och vuxna är mycket viktigt för barnets trygghetskänsla.

Utveckling och definiering av lärmiljöer styrs av läroplanerna för förskoleundervisningen och nybörjarundervisningen. Lärmiljöer är lokaler utomhus och inomhus, närnatur och byggd miljö. Informations- och kommunikationsteknik (IKT) är en del av en mångsidig lärmiljö. Samarbetspartner kan vara biblioteks-, kultur-, idrotts- och fritidsväsendet samt lokala föreningar och organisationer. Användningen av mångsidiga arbetssätt förutsätter att lärmiljöerna har olika material, åskådningmaterial och redskap som lämpar sig till olika lekar och funktionellt lärande samt möjlighet att använda informations- och kommunikationsteknologi samt möjlighet att differentiera.

Observera:

- I flexible förskoleundervisning och nybörjarundervisning blir barnet tvungen att anpassa sig till en större människomängd, flera vuxna och växlande lokaler och miljöer. Frånser man detta kan barnet känna sig otrygg, förvirrad och rädd.
- Flexibel gruppering kan orsaka svårigheter för vissa elever när grupperna byts. Gruppering i flera olika grupper kan orsaka svårigheter för en elev med särskilt stöd och därför bör tillräcklig handledning och stöd av vuxna finnas tillgängligt.
- Verkstadsarbete med en allt för snabb tidtabell där barnet måste byta syssla och plats enligt en färdig tidtabell upplevs som utmanande av barnen. En uppgift som lämnar mitt i är en besvikelse och en del barn kan känna obehag inför verkstadsdagarna. Däremot är det motiverande och framskridande för lärandet att göra uppgifter till slut i egen takt. (Kopisto, Brotherus, Paavila m.fl.)

3.2 Arbetssätt

Under samarbetet grupperas eleverna på olika sätt: ibland arbetar man i jämnstora grupper, ibland i grupper enligt färdighetsnivå eller inlärningsstil, beroende på vad arbetets mål är i olika perioder.

Kompanjonlärarskap kan utföras på olika sätt, beroende på mål och gruppering.

Kaikki oppilaat yhdessä		
1.	Avustava opetus	Yksi opettaa, toinen kiertää ja avustaa
2.	Täydentävä opetus	Opetusta vuorotellen, vapaana oleva voi avustaa
3.	Tiimiopetus	Saumaton yhteistyö, opettajilla sama rooli
Oppilaat on jaettu ryhmiin		
1. Pysäkkiopetus		
4.1	Pysäkkiopetus	Oppilaat kiertävät työasemilla, niissä on erilaisia tehtäviä
4.2	Pysäkit + eriyttäminen	Ryhmät ovat erilaisia, opetus ryhmille erilaista
2. Rinnakkaisopetus		
5.1	Rinnakkaisopetus	Luokka on jaettu osiin, opetus on samaa joka ryhmässä
5.2	Rinnakkaisopetus + eriyttäminen	Luokka on jaettu osiin, opetus on ryhmissä erilaista
5.3	Henkilökohtainen opetus	Luokka on yhtenä ryhmänä, joku saa henkilökohtaista opetusta

(Saloviita 2017)

Möjliga arbetssätt inom olika lärområden

Gemensamma mål och lärområden för undervisning enligt förskoleundervisningens läroplan	Exempel på arbete
MINA MÅNGA UTTRYCKSFORMER musik, slöjd, bildkonst, muntlig och kroppslig framställning, kultur	<ul style="list-style-type: none"> • användning av olika uttrycksformer, uppmuntran till kreativt tänkande och aktivt provande • mångsidig användning av fantasi, berättelser, drama, spel och lek, natur och byggd miljö • positiva inlärningsupplevelser, delaktighet, aktivitet och självstyrt lärande samt multisensorisk observation • upplevelse av konst i en gemenskap • mångsidiga material, uttrycksmedel, redskap och arbetssätt • teknologi • samarbete med närområdets kulturverksamhet • konstabildning • slöjdarbetsätt av mjuka och hårda material
SPRÅKETS RIKA VÄRLD språkfärdigheter, kommunikationsfärdigheter, läs- och skrivfärdighet, språklig medvetenhet, litteratur, multilitteracitet	<ul style="list-style-type: none"> • funktionalitet och drama • samverkande metoder • mångsidig text- och språkmiljö • möjlighet till riklig undersökning, observation och experiment av skrift- och talspråk, utvidgning av ordförråd • användning av informations- och kommunikationsteknik (IKT) • sagotering, digitalt berättande • barnlitteratur • mediäläskunnighet • fenomenbaserat lärande (olika läroämnen, språklig uppfattning)
JAG OCH VÅR GEMENSKAP etik, åskådning, historiska och samhällsliga frågor	<ul style="list-style-type: none"> • gemensamma funderingar och diskussioner, metoder som möjliggör att leva sig in i något, drama • projekt och mångvetenskapliga studiehelheter • att bekanta sig med seder och bruk, religioner och andra åskådningar i närmiljön, samarbete med hemförsamlingar • samarbete med familjerna • att bekanta sig med händelser i det förflutna samt i framtiden genom att leva sig in i dem med lek, drama, berättelse, musik och bildkonst • besök • användning av informations- och kommunikationsteknik (IKT)
JAG UTFORSKAR MIN OMGIVNING matematik, omgivningslära, teknologi	<ul style="list-style-type: none"> • anknytning av undervisningen till barnets upplevelsevärld och verksamhetsmiljö, delaktighet i lärande • matematiska och naturvetenskapliga fenomen i vardag och miljö • lärmiljö och undervisning som skapar möjligheter till uppfattning av tal, förändring, tid, begrepp samt iakttagelse av nivå och utrymme och utveckling av mätningssätt • funktionell lärande och lärande med hjälp av redskap • samverkande metoder • lek, spel, informations- och kommunikationsteknik, drama, berättelser • naturliga situationer och miljöer, utflykter, miljöteknologi • provande, uppfinnande, undersökande arbetssätt • att ställa frågor, jämföra, kategorisera, observera, finna lösningar till problem i vardagen och prova lösningarna

	<ul style="list-style-type: none"> • att öva på att dokumentera och presentera resultat på olika sätt • beaktande av omgivningslärans tvärvetenskapliga grund
JAG VÄXER OCH UTVECKLAS fysisk aktivitet, trygghet och säkerhet, hälsa och hållbar livsstil	<ul style="list-style-type: none"> • möjlighet att utöva idrott på egen hand inomhus och utomhus • byggande av lärmiljöer enligt principen Skolan/Småbarnspedagogiken i rörelse • idrott och kroppslig aktivitet med i alla vardagens aktiviteter • granskning av fysiska och psykiska riskfaktorer • sömn, näring, måttlig konsumtion, psykiskt och fysiskt välbefinnande som en del av barnets vardag i skolan och hemma • förebyggande av mobbning, övning av sociala och emotionella färdigheter, styrkebaserad pedagogik • trafikfostran • samarbete med lokala aktörer

4. Utvärdering av verksamheten i flexibla förskole- och nybörjarundervisning

Bedömning och utveckling av verksamheten är centralt i utvärderingen. Utvärderingen ska vara mångsidig (flera olika gånger, på flera olika sätt) och basera sig på olika källor. Uppfyllande av målen i läroplanerna för förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen ska beaktas i utvärderingen av verksamheten i den flexibla förskoleundervisningen och nybörjarundervisningen.

Det huvudsakliga föremålet i utvärderingen av den flexibla förskoleundervisningen och nybörjarundervisningen är hur ändamålsenliga verkstädernas funktionalitet och barnens gruppering är, så att de stöder barnets utveckling och inläring.

För det utvalda gemensamma temat och verksamheten ska sättas mål som antecknas i planen och utvärderas. Målen kan angå t.ex. utvecklingen av sociala färdigheter eller omfattande kunnande av läroplanen.

Alla deltar i utvärderingen: barn, fostrare/lärare och vårdnadshavare. Uppföljningen baserar sig på kontinuerlig utvärdering och dokumentering. Dessutom följs kommunens giltiga anvisning i dokumentering av stöd för barn med intensifierat och särskilt stöd.

Utvecklingen av barnets positiva självkänsla stöds med erfarenheter av att lyckas och uppmuntrande respons. Målet är att barnens lust att prova och lära stärks och deras förtroende växer, så att de kan lära sig nytt och att lärande är motiverande i sig själv.

5. Specialundervisning inom förskoleundervisningen och den inledande undervisningen i Sibbo kommun läsåret 2023–2024 (uppdaterad 2.5.2023)

Elever som har svårigheter med inläring eller skolgång har rätt att få specialundervisning på deltid vid sidan av den övriga undervisningen.

(Lag om grundläggande utbildning <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1998/19980628#L4P16>)

Den i lagen om grundläggande utbildning fastställda rätten att få specialundervisning rör alla barn i förskoleåldern oberoende om barnet deltar i förskolepedagogik i en kommunal förskola, i ett servicesedeldaghem eller i ett privat daghem. I Sibbo kommun ansvarar sektorn för småbarnspedagogik och utbildningssektorn för arrangemangen för specialundervisningen inom förskoleundervisning. I förskoleundervisningen är vårterminen den tidsperiod under vilken behovet och betydelsen av specialundervisningen blir allt viktigare. I februari–mars ska man till exempel ansöka om elevplats i en småklass.

I tabellen nedan har man listat arbetsuppgifter för ambulerande lärare inom småbarnspedagogik/speciallärare inom småbarnspedagogiken (KVEO/VEO) respektive för skolans mångkunniga speciallärare (ELA). Uppgifterna har delats i kategorier. Den viktigaste arbetsuppgiften är specialundervisningen inom förskolepedagogiken. Vem som är det ansvariga organet i respektive förskoleenhet framgår av den senare tabellen nedan. I tabellen har man också fastställt antalet undervisningstimmar inom specialundervisning. Timantalet granskas varje verksamhetsår och justeras bland annat enligt antalet barn i förskoleåldern. Undervisningschefen fattar årligen de beslut som krävs för att fastställa timantalet inom specialundervisning. Chefen för småbarnspedagogik konsulteras i ärendet på förhand.

Förskoleundervisningsenhetens chef, den konsulterande specialläraren (KVEO/VEO), den mångkunniga specialläraren och dennes chef kan komma överens om hur undervisningstimmar fördelas under verksamhetsåret (dvs. om specialundervisningstimmar fördelas jämnt över hela verksamhetsåret eller ska man koncentrera antalet undervisningstimmar på vårterminen).

Om skolans mångkunniga speciallärare ansvarar för specialundervisningen även i förskolan betalas deras löner för dessa timmars del av sektorn för småbarnspedagogik. Skolans rektor gör indelningen av lönekostnaderna mellan kostnadsställena i Populus.

arbetsuppgift	KVEO/VEO	ELA	
kartläggningar		x	OBS! Kartläggningarna ska vara färdiga innan början av januari
pedagogiska dokument på hösten (även gällande förlängd läroplikt)	x	x	Ambulerande lärare inom småbarnspedagogik/speciallärare inom småbarnspedagogik (KVEO/VEO) överför barnets stöduppgifter från Daisy/stödblanketter till Wilma och sköter om informationsöverföringen till skolans mångkunniga speciallärare (ELA) vid överföringsskedet så att ändringsprocesserna för stödbehovet inte onödigt fördröjs.
pedagogiska dokument på våren		x	
övergångsmöten från småbarnspedagogik till förskoleundervisning	x		

övergångsmöten från förskoleundervisning till skola		x	
bedömning av behovet för elevplatser i småklass (inleds redan på hösten)	x	x	
ansökan om elevplats i småklass		x	
specialundervisning för förskoleelever	se nedan	se nedan	

Fördelning av ansvar inom specialundervisning

Enheten förskoleundervisning	Sektorn inom småbarnspedagogik	Utbildningssektorn	antalet lektioner (45 min/vecka) läsår 2023–2024	beräknat antal barn	Obs.
Södra Paipis		x	1	6	Norra skolorna
Nickby barnträdgård		x	2	18	Kyrkoby
Kyrkoby		x	2	15	
Söderkulla		x	3	28	
Poco	höst	vår	Sektorn för småbarnspedagogik betalar för 0,5 timme per läsår hela året alltså undervisning 1 timme per läsår under våren	8	Sipoonlahti
Talma		x	1	8	
Jokipuisto		x	2	14+3	
Lukkari		x	2	15	
Sipoonjoki		x	2	18	
Sipoonlahti		x	4	45	
Leppätie		x	2	14	
Metsärinne		x	1	9	
Kaisla	höst	vår	Sektorn för småbarnspedagogik betalar för 0,5 timme per läsår hela året alltså undervisning 1 timme per läsår under våren	9	Sipoonjoki